

ROK 1988 POD ZNAKIEM POKOJU

Pomimo wielu konfliktów i sytuacji napiętych politycznie i gospodarczo, rok 1988 był okresem, w którym dokonano postępów w walce o pokój. Gałązki pokoju rosną zadziwiająco. Do pocieszających faktów można wyliczyć niektóre.

Kancelerz sowiecki, Edward Szewardnadze rozpoczął rozmowy na temat wysp Kurylskich, sprawy, która się ciągnie od dziesiątków lat. Japonia rości pretensje do tych wysp zajętych przez Sowiety po drugiej wojnie światowej. Samocho- dy napełnione żołnierzami wietnamskimi wracają do domu po inwazji Kambodży. Droga pokoju jest jeszcze pełna wybojów i zakrętów. Mało jednak było takich okresów jak obecnie, w których zbudowano wiele mostów przyjaźni usuwając groźne konflikty.

Decyzja prezydenta Gorbaczowa by zredukować w 10 procentach kontyngent sowieckich sił zbrojnych w małym stopniu zmniejszy wielką ilościową przewagę militarną sowiecką wobec krajów ościennych w Europie i Azji, stanowi jednak bardzo ważny symboliczny gest kraju, który dotychczas kierował się polityką ekspansji i konfliktów. Gorbaczow poszedł dalej. Przyznał, że okupacja Afganistanu była błędem i rozpoczął wycofywać dywizje wojsk z tego kraju. Po długich pertraktacjach rozpoczął proces wycofania rakiet średniego zasięgu z Europy wschodniej.

Innym ważnym krokiem w kierunku pokoju był fakt uznania państwa Izraela przez szefa Organizacji Obrony Palestyny, Yassera Arafata, w miejsce poprzedniej polityki konfrontacji i terroryzmu. Pokój na Bliskim Wschodzie jeszcze nie jest łatwy. Jest jednak bliżej celu niż to było kiedykolwiek, zwłaszcza po przemówieniu Arafata w Genewie na Konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Przewlekła wojna między Irakiem i Iranem także dochodzi do końca. Afryka Południowa zdecydowała uznać niepodległość Namibii. Kubańscy wycofują się z Angoli kończąc tym konflikt, który mógłby dojść do ogromnych porcji.

Problemy nie zakończyły się. Jeszcze istnieje nienawiść w Nikaragui i Salwadorze. Walki w Etiopii i Sudanie trwają. Rok 1988 można jednak uważać za pomyślny w historii walki o pokój. To zwiększa nadzieję, że w przyszłości będzie coraz więcej mieczy zamienianych na lemieszce.

Pierestrojka w Polskiej Partii Komunistycznej

Lider Partii Komunistycznej, Wojciech Jaruzelski, dał do zrozumienia, że przynajmniej 6 członków Biura Politycznego, najważniejszego organu rządu, zostanie usuniętych by można było przeprowadzić szybkie reformy ekonomiczne. “Jeśli nam się uda zreformować przewodniczący organ partii, możemy wtedy mówić o sukcesie” — powiedział Jaruzelski rozpoczynając dwudniowe debaty Komitetu Centralnego PZPR.

Jaruzelski oświadczył, że zaistnieje prawdziwa “rewolucja” na szczytach partii w celu przyspieszenia reform ekonomicznych i wyciągnięcia kraju z marazmu gospodarczego. Inwazja w Polsce doszła do 62 procent w skali rocznej i może się podwoić w przyszłym roku. Rzecznik rządu podał do publicznej wiadomości informację w sprawie wyjazdów za granicę. Odtąd każdy obywatel będzie mógł otrzymać paszport po zaplaceniu równowartości 40 dolarów. Jedyną trudnością jest to, że paszport będzie za-

drogi dla przeciętnego robotnika, który zarabia równowartość o około 120 dolarów.

Jednym z nowych członków Biura Politycznego jest Stanisław Ciosek, który przeprowadzał rozmowy z działaczami syndykatu Solidarność. Odtąd będzie odpowiedzialny za resort propagandy co jest znakiem, że rząd chce dialogu z opozycją.

Jaruzelski przeprowadził także zmiany w wojsku polskim. Na pewno jest to wynikiem podobnych reform poczynionych przez Gorbaczowa, który zdemobilizuje 500 tysięcy żołnierzy Armii Czerwonej. Wojsko Polskie posiada obecnie 400 tysięcy żołnierzy i jest największym w bloku sowieckim.

Reforma wśród liderów partii komunistycznej powodująca upadek konserwatystów ma na celu wyraźne mety a mianowicie usunięcie kryzysu ekonomicznego i wprowadzenie kraju na drogę pierestrojki.

TRZESIENIE ZIEMI W ARMENII

Sowiecką Republikę Armenii nawiedziło w tym miesiącu wielkie trzęsienie ziemi, dochodzące do 8 stopni w skali Richtera. Środek trzęsienia zlokalizowano w tureckim rejonie Kars którego fale doszły do Iranu. Zostało całkowicie zniszczonych 50 miast a ponad 100 tysięcy osób postradało życie. Miasta Leninakan, Kiropakan i Erywań zostały prawie całkowicie zniszczone.

W Leninakanie, gdzie mieszka prawie 220 tysięcy osób, mieszkańcy przebiegają na ulicach pełnych ruin i pożarów. “Praktycznie wszystkie budynki mające ponad 9 pięter zniknęły z powierzchni ziemi” — stwierdzili naoczni świadkowie. Trzęsienie ziemi zniszczyło 40 km dróg kolejowych, 75 km przewodów elektrycznych, telefonicznych i innych.

Lider sowiecki, Michaił Gorbaczow, zaraz po otrzymaniu wiadomości o niezwykłym nieszczęściu, przerwał wizytę ofi-

cialną w Stanach Zjednoczonych i natychmiast po przyjęciu na miejsce katastrofy osobiście koordynował akcją ratunkową. Naocznie mógł stwierdzić braki i korupcję w budownictwie. Zażądał ukarania odpowiedzialnych za budowę jak to określili, “drapaży chmur z papieru”, które zamienili się w ruiny po niezwykle silnym trzęsieniu ziemi. Gorbaczow powiedział, że ilość cementu użyta w budowie była minimalna i podkreślił: “cement ukradziono. Kto jest winien?”

Mimo “nadzwyczajnego chaosu” w akcji ratunkowej, według dziennika “Prawda”, zdołano uratować z życiem 5.400 osób. W jednej tylko zniszczonej fabryce uratowano ponad 200 robotników. Wielkie koparki zaprzestały już działać w 200 robotników. Wielkie koparki zaprzestały już działać w 200 robotników. Wielkie koparki zaprzestały już działać w 200 robotników. Wielkie koparki zaprzestały już działać w 200 robotników.

Z całego świata przybywa nieustannie pomoc. Niestety z braku w koordynacji naraziły wielu na straty a nawet na śmierć. Dwa samoloty wiozące pomoc uległy katastrofie i tak pomnożyły jeszcze bardziej tragiczny los armeńczyków.

WYDARZENIA TYGODNIA

♦ Warszawa — Rząd polski studiuje możliwość wprowadzenia sieci banków na model kapitalistyczny jako jeden ze środków globalnej reformy gospodarczej. “Nowe banki otrzymają poparcie by kontrolowały efektywną działalność ekonomiczną” — powiedział Władysław Baka odpowiedzialny za sektor finansowy.

♦ Londyn — Terrorysty irańscy przez włożenie bomby do samolotu Panam spowodowali wielką katastrofę. Samolot eksplodował w powietrzu. Wszyscy pasażerowie, 274 osób, zginęło w wypadku. Ambasady Finlandii oraz ZSRR przed kilku dniami otrzymały informacje o mających nastąpić napadach terrorystycznych.

♦ Waszyngton — Rząd amerykański studiuje możliwości rozwiązania problemu zadłużenia. Decyzje te są częścią nowej strategii planowanej przez przyszłego prezydenta George Busha. Brazylia będzie jednym z krajów, które otrzyma przebaczenie zadłużenia i tym samym wzmocni swą ekonomię.

♦ Brasilia — Według ostatnich danych Brazylia jest na siódmym miejscu wśród krajów świata w produkcji przemysłowej. Dokument zawierający analizę sytuacji gospodarczej świata przekazany przez ambasadora amerykańskiego prezydentowi Sarneyowi stwierdza jednak, że Brazylia nie posiada odpowiedniego systemu w rozdzielaniu równomiernego dóbr materialnych.

♦ Nowy Jork — Kuba, Angola i Afryka Południowa podpisały traktat przewidujący wycofanie wojsk z Namibii oraz proklamowanie niepodległości tego kraju. Traktat zakazuje działalności grupy partyzantów Swapo, która od 22 lat walczy o suwerenność Namibii. Swapo okazało gotowość wstrzymania działań wojennych aż do chwili wprowadzenia w życie propozycji traktatu.

Wielka Radość

Mądrość Odwieczna sama wybrała czas i miejsce przyścia na świat Mesjasza tego "Księcia Pokoju" i Zbawiciela Świata. Wśród ciemności i niewiary, błędów i grzechów ludzkich, wśród mroków niedoli, smutku i tęsknoty za wybawieniem, nagle zajaśniała gwiazda betlejemka, a światu ukazała się — "Światłość Świata i Droga — Prawda i Żywot".

Nastąpiła święta noc wigilijna w Betlejem. Niebo się rozwarło, zwiastując "Chwałę Bogu na wysokościach, a na ziemi pokój ludziom dobrej woli". Aniołowie głoszą nowinę wielką, wieczną i radosną, że w mieście Dawida narodził się dziś Zbawiciel. Niebo zbliżyło się znów do ziemi. Bóg nie tylko przemówił do nas i objawił się nam, ale wśród nas się narodził, przyjmując człowieczeństwo. Ziemia i ludzkość została wywyższona i pobłogosławiona przez Dziecię Jezus, aby wkrótce być okupioną i wybawioną przez Jezusa Chrystusa — Zbawiciela Świata. Słowo Przedwieczne Ciałem się stało i zamieszkało między nami.

Oczekiwania Patryjarchów i przepowiednie proroków wypełniły się. Zaś Miłosierdzie Boże wylało się na cały świat, aby radował się i uwierzył. To też ewangelia na Boże Narodzenie, oprócz rozpoznawczych znaków cudownych, wymienia także wydarzenia historyczne — kalendrazowe i państwowe, oraz czas kiedy narodził się Jezus Chrystus. Cezar August wydał edykt, aby spisano ludność, zanim Kwiryniusz został wielorządca Syrii. Cezar zarządził dokładny spis ludności i nakazał wszystkim rejestrować się w tej miejscowości, z której pochodzili ich przodkowie. Najśw. Maryja Panna i św. Józef wywodzili się z rodu Dawida, który pochodził z Betlejem. Posłuszni więc edyktowi, musieli się udać z Nazaretu do Betlejem celem dopełnienia ewidencji. Wielki ruch zapanował na drogach i miastach. Nie znalazło się miejsca dla św. Rodziny w gospodach i hotelach Betlejemu. Zanocegowali więc w podmiejskiej grocie pasterskiej. Tu w Betlejemie w Wielką Noc Wigilijną przyszedł na świat Zbawiciel jako niepoznane Dziecię. I w ten sposób w spisującym rejestrze cesarskim został zapisany Bóg Człowiek, aby świat nie mógł wątpić w Jego postać historyczną. Było to w roku 752 od założenia miasta Rzymu i w 12-ty roku panowania Cesarza Oktawiana Augusta, nadszedł czas, w którym obietnice boskie, modlitwy Patryjarchów, przepowiednie proroków, pragnienia świętych, znalazło wypełnienie i skutek.

Wszelchmoc Odwieczna dokonała dzieła nad wszystkie dzieła. Stał się cud nad wszystkie cuda — przez który wszystko się stało, a bez niego nic się nie stało. Zesłał Bóg na świat swego Pierworodnego i wydał rozkaz, aby w biednej grocie Narodzenia wszyscy Aniołowie hold mu oddawali a zarazem wysłał radosną tajemnicę. Strzegli oni swoich trzód na polach w odległości około trzech kilometrów od Betlejem. Tam ukazał się im Anioł w jasności wielkiej z wielką nowiną — "Zwiastuję wam radość wielką, która będzie udziałem całego ludu, a oto znak dla was. Znajdziecie Niemowlę, owinięte w pieluszki i złożone w żłobie, a chór Aniołów występował "Chwała Bogu na wysokościach i pokój ludziom na ziemskim padole".

Nie posłał Bóg Anioła z poselstwem do Jerozolimy, gdzie byli uczeni w Zakonie i prawie — faryzeusze i doktorzy zakonnicy, bo ci źle żyli, ale posłał na pole Pasterzy do zwykłych pastuszków, którzy w prostocie, w pokorze serca pełnili przykazania i żywot uczciwej pracy. Radość ziemi i nieba zostaje im ogłoszona, a oni poszli i znaleźli i pokłonili się Jezusowi wspólnie z Aniołami.

Chrystus przynosi radość poza doczesnością, radość wewnętrzną. Radość tę chciał przeschleścić z nieba na ziemię. Dlatego wydaje się nieraz nam że przy Bożym Narodzeniu Jezusa za mało widać tej radości. Uboga grotka, uboga Matka, ubogi

sprzęt i smutny niedostatek, otoczenie zwierząt i pastuszkowie jego otoczenie.

Gdy słońce wschodzi, przynosi radość światu. Tak gdy Światłość Odwieczna słońce Sprawiedliwości ukazało się światu choć pod obłokiem — malej Dzieciny, przyniosła światu wesele trwałe.

Św. Leon tak pisze do wszystkich wiernych. "Nie przystoi nam, abyśmy dawali miejsce smutkowi, gdy obchodzimy Narodzenie Zycia. Zbawiciel Nasz narodził się. Niech cieszy sprawiedliwi, bo się zbliża do korony. Niech się cieszy grzesznicy, bo wzywają go do życia".

Ks. Walenty Nowacki

Ojciec Honorat - Błogosławionym

Dnia 16 października 1988 r., w dziesiątą rocznicę swojego Pontyfikatu Papież Jan Paweł II zaliczył w poczet błogosławionych polskiego kapucyna Ojca Honorata Wacława Koźmińskiego. Urodził się on 16 października w 1829 roku w miasteczku Białej Podlaskiej w zaborze rosyjskim. Rodzice, bardzo pobożni i uczynni, własnym przykładem uczyli dzieci spełniania cnót chrześcijańskich i sumiennego traktowania obowiązków. Wacław odznaczał się łagodnym usposobieniem, piśmiennictwem i umiłowaniem porządku. Z wczesną śmiercią ojca, matka zajęła się jego wychowaniem. Wacław zapisuje się do szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie. I w tym czasie zostaje opanowany wpływami racjonalizmu materialistycznego i zaprzestaje praktyk religijnych.

W 1846 poślony o przynależność konspiracyjną przeciwko władzom rosyjskim, zostaje uwięziony i osadzony w Cytadeli Warszawskiej. W więzieniu zapadł na tyfus i przeszedł wielkie walki wewnętrzne. Miał czas by przemyśleć — przeanalizować swoje życie. W tym też czasie odzyskuje nagle wiarę z dziecinaństwa. Tą łaskę wiary zawdzięczał Matce Bożej i modlitwom swojej matki. Zwolniony z więzienia, zmienił swoje życie. Wybrał drogę życia zakonnego. Wstąpił do klasztoru Ojców Kapucynów. Z początku chciał być tylko bratem zakonnym, lecz przełożeni widząc jego życie duchowne, pobożność i zdolności przeznaczyli go do kapłaństwa. Po złożeniu ślubów zakonnych napisał w swoim dzienniku: "Wstąpiłem do zakonu nie aby się zbawić, lecz żeby stać się świętym". W 1852 roku otrzymał święcenia kapłańskie i zaczął pracować najpierw jako katecheta, potem zasnając jako kaznodzieja. Słowo Boże trafiało do umysłów i sumień wiernych, dlatego długie godziny poświęcał w konfesjonale jako kierownik dusz. Pracował także jako asystent prowincjała i pisywał artykuły religijne.

Ożywiony duchem gorliwości, organizował kółka różańcowe jako jedynie dozwolone przez władzę okupacyjną stowarzyszenie religijne. Członkowie tych kółek stawali się szerzycielami myśli katolickiej, pracownikami na polu miłosierdzia i krzewicielami ducha pobożności, a także patriotyzmu.

W 1863 roku Polacy ponownie chwytają za broń, przeciwko planowaniu rosyjskiemu. W odwecie, z rozporządzenia władz zaborczych nastąpiła kasata klasztorów, konfiskata mienia i zakaz przyjmowania nowych kandydatów.

Ojcu Honoratowi zabroniono głosić kazania, zezwolono na odprawianie Mszy św. i słuchanie spowiedzi w małym kościele klasztornym. W tej sytuacji upłynęło 28 lat życia Ojca Honorata. Mimo że był silnie pilnowany, poprzez potajemną korespondencję założył wiele Zgromadzeń Zakonnych. Podtrzymywał entuzjazm i gorliwość w założonych Instytutach religijnych i świeckich. Jemu się przypisuje założenie 20 takich Instytutów, z których 17 istnieje do dzisiaj. Np. wspólnie z Aniełą Truskowską powołuje do życia zgromadzenie sióstr Felicjanek. Pisał dla nich ustawy o życiu zakonnym i pełnej poświęcenia pracy: wszczepiał pobożność do Najświętszego Sakramentu i do Matki Bożej. Zadziwiająco, że Rosjanie nie zdążyli wykryć któregośkolwiek z tych Instytutów.

(ciąg dalszy na str. 3)

JAN ŚĘK

POLONIJNE PROGRAMY RADIOWE W AMERYCE ŁACIŃSKIEJ

11)

W drugiej połowie lat sześćdziesiątych podobna audycja prowadził polonijny zespół taneczny "Jopel". W jego programach sporo miejsca poświęcano występom muzycznym zespołów folklorystycznych, których wiele powstało w miejscowych skupiskach polonijnych.

Inicjatywy te, podobnie jak audycja emitowana od świąt wielkanocnych 1964 r. przez radiostację Vera Cruz w mieście Horizontina, były następstwem wzrastającego zainteresowania Polonii stanu Rio Grande do Sul obchodami 1000-lecia państwa polskiego. Podkreślić należy, że w tym samym czasie zakonnice pochodzenia polskiego prowadziły tam lekcje języka polskiego dla dzieci. Spike'em "Godziny Polskiej" był Bolesław Marszałek, a koszty audycji pokrywano z ogłoszeń firm i koncertów życzeń. Z listu Stanisława Matka wynika, że w 1970 r. w dalszym ciągu nadawała programy dla polskiej grupy etnicznej. Dysponowano nagraniami z kraju, ale liczba płyt była niewielka.

Złagodzenie restrykcji nacjonalizacyjnych w drugiej połowie lat pięćdziesiątych spowodowało również w Paranie i Santa Catarinie zwiększenie ilości polonijnych audycji radiowych. Wszystkie one emisje zawdzięczały inicjatywie osób pochodzenia polskiego. Z wcześniejszych wspomnieć należy dwa programy z 1958 r. emitowane przez Radio Tingui i stację Guairacá. Co srode nadawano w języku portugalskim "Godzinę kulturalną polsko-brazylijską im. S. Moniuszki", a w niedzielę po polsku "Godzinę kultury polskiej". Ich inicjatorami i spikerami byli: wspomniana już Zdenka Gayer-Chorośnicka i jako aktor Tadeusz Morozowicz. Zainteresowania artystyczne i wyrobienie społeczeństwa obywatelskiego były soki poziom audycji.

(c. d. n.)

Diretor Responsável e Redator-chefe: **Pe. Lourenço Mika**
Jornalista Profissional Diplomado pela UFPR. Registrado no
MTPS sob n.º 2186. Matrícula Sindical n.º 1232.

Redator: **Pe. Jorge Morkis**

Administração: **Pe. Xisto P. Bobato, Pe. João Ukacheński**
e **Geraldo Seltik**

COLABORADORES: **Pe. Lourenço Biernaski, CM; Pe. Ladislaw Serzysko, CM; Pe. Władysław Suterceczek, CM; Pe. Benedykt Grzymkowski, SC; Pe. Stanisław Turbański, SVD; Proj. Mariano Kawka; Sr. Maciej Feldhuzen; Sr. V. J. Szankowski; Sr. Stawo Stepniak; Sr. Aleksander English; Sr. Tadeusz Buryński; Sr. Tomasz Łychowski; Sr. Stanisław Klimaszewski; Sr. Jan Wozrek; Sr. Helena Domianska; Sr. Halina Marciniowska; Sr. Irena Łos, Tadeusz Krul, Roman Wachowicz e Danuta Lasłowska. * Os artigos assinados são de inteira responsabilidade de seus autores.**

LUD

Órgão de propriedade da Congregação da Missão e editado pela Gráfica Vicentina Ltda.

UWAGA! — Wszelką korespondencję: listy, czeki, Vale Postal, prosimy adresować i przekazywać na: **GRÁFICA VICENTINA LTDA. — Alameda Cabral, 846 — Caixa P. 988 — Tel.: 222-1057 (FABX) — 80.410 Curitiba-PR — Brasil.**

GODZINY PRZEJĘĆ.

Od poniedziałku do piątku: od 7,30 do 11,00 i od 13,00 do 17,00.

PRENUMERATA "LUDU" NA ROK 1988

Początek zwykły:
W Brazylii — za rok 1988 — półrocznie Cz\$ 3.100,00
W krajach północno i połudn.-amerykańskich 45 dolarów
W Europie, Azji i Oceanii 55 dolarów
Cena egzemplarza Cz\$ 125,00

NOWY ROK "C"

Ewangelia według św. Łukasza — 2,1-14

✠ W owym czasie wyszedł dekret od cesarza Augusta, aby spisano mieszkańców całego państwa. Odbył się ten pierwszy spis wtedy, gdy rządy w Syrii pełnił namiestnik Kwiryniusz. Szli tedy wszyscy, każdy do swego miasta, aby się zapisać. Wyruszył też i Józef z Galilei, z miasta Nazaret, do Judei, do Betlejem, miasta Dawidowego — był bowiem z domu i z pokolenia Dawida — żeby się zapisać razem z Maryją, zaślubioną mu, brzemienią. A kiedy się tam znajdowali, nadszedł dla nich czas rodzenia: I wydała na świat Syna pierwotnego, owinięła Go w pieluszki i złożyła w żłobie, bo zabrakło dla nich miejsca w gospodzie. Byli zaś w tej okolicy pasterze, czuwający nocą w polu nad swymi trzodami. I oto anioł Pański zjawił się wśród nich: jasność Pana opromieniała ich, a oni bardzo się przelękli. Anioł zaś powiedział do nich: Nie bójcie się! Oznajmiam wam bowiem wielką radość zgotowaną całemu narodowi: W mieście Dawidowym narodził się wam dziś Zbawiciel, który jest Mesjaszem i Panem. A oto znak dla was: Znajdziecie niemowlę owinięte w pieluszki i złożone w żłobie. I natychmiast przyłączyło się do anioła mnóstwo zastępców niebieskich, które wielbiły Boga mówiąc: Chwała na wysokościach, a na ziemi pokój ludziom, w których sobie (Bóg) upodobał.

✠

Dzień ten to nie tyle pospolity początek roku cywilnego, ile religijnie szanowane, a przez Anielskich Orędowników zapoczątkowane IMIENNY Bosciego Zbawiciela świata, przedzej niżli się w żywocie poczęło. Starozakonne "obrzezanie" było bolesnym nakazem, lecz czyniło Człowieka członkiem Narodu wybranego, a świadczyło tylko o Wierze w Boga, który usprawiedliwia i uświęca; chrzest zaś jest umarciem sobie i światu, jest narodzeniem w Chrystusie.

Nazwane jest Imię Jezus. A więc nie byle jakie przerwisko lub imię, a tylko imię godne Boga i od Aniołów

podane; miano w którym mielibyśmy być zbawieni — jak św. Piotr na kartach Pisma św. wola, a wszyscy Święci tłumaczą. Dlatego niech każdy o tym pamięta, a już przede wszystkim niech dogłębnie nasłuchuje B. Zbawiciela w sprawowaniu Wiary Objawionej, a przybędzie każdemu dostatecznie światłości nadziemskiej według miłościwych zarządzeń Opatrzności Pańskiej. Czyli w niebezpieczeństwach wszelakich i smutkach wzywaj Boga-Jezusa a poratuje cię biedaku, doda otuchy i odwagi. Przede wszystkim w pokusach powtarzając z wielką ufnością to Najśw. Imię-Jezus, a doświadczysz, jako Ono jest potężne i straszne pieklu, a ludziom niepojęcie zbawienne.

Podobnie i teraz, gdy przy rozpoczęciu Nowego Roku cywilnego jest światowy zrywają i ludzie nawzajem składają sobie życzenia, Kościół tego nie gani; owszem pragnie, żeby życzliwość ta była szczerą i żeby każdy przez cały rok miał w sercu co ma na ustach: Skoro jednak nieestetyka wola czy myśl ludzka jest różna, życzymy sobie i drugim zgodnie z naszym pacierzem "Bądź wola Twoja Panie jako w niebie i na ziemi", aby się ona, tak zawsze najświętsza i najlaskawsza, spełniała w nas, a przede wszystkim przez nas. Wtedy również u każdego nastąpi istotne szczęście, jako zbożny owoc szczerze spełnionego obowiązku wobec Boga, bliźniego i siebie samych.

A tak nie powierzchniowo, a tylko dogłębnie zagrani wymową przeżywaną dziś uroczyości, chciejmy śmiało i wartościowo szukać teraz i bez przerwy nie tyle pomyślności i powodzenia ziemskiego, ile głównie tego, abyśmy, zaprzawszy się niepoobożności i światowych pożądliwości, pobożnie żyli na tym złudnym wygnaniu ziemskim, a sercem prawnym i nieskalanym postępowaniem pełnił i świadczyl przeczające hasło Jezusowej Ewangelii "Szukajcie tedy najprzód Królestwa Bożego i sprawiedliwości jego, a wszystko inne będzie wam przydane. To właśnie znaczy synowskie nabożeństwo do przesiłdkiego Imienia Jezus, w którym znajdujemy niezawodnie obfitą i zawsze gotową pomoc w wszelkich biedach. A w końcu nagrodę nader zaczną za piękne zwycięstwa na drodze do Raju niebieskiego.

J.W.

ZE ŚWIATA

◆ W USA żyje obecnie 17,3 mln osób pochodzenia hiszpańskiego, tzw. Hiszpanicy, wywodzących się z Meksyku, Porto Rico i krajów Ameryki Łacińskiej. Oblicza się, że liczba ta wzrośnie w 2020 r. do 36,5 mln. a w 2046 r. osiągnie 51 mln. 70 proc. Hiszpanicy stanowią katolicy, a 23 protestanci (w latach 70. było 77 proc. katolików, a tylko 16 protestantów).

◆ Jedyny znany dotychczas relikwiarz z czasów Jerolimskiej Salomona, zburzonej w 587 r., owoc granatu, wykonany z kości słoniowej, 43 mm wysokości, wystawiony został w Muzeum Izraela w Jerolimie. Znalezionej w 1979 r., znajdował się poza granicami kraju.

◆ Prasa protestancka w Niemczech Zachodnich przesyła obecnie okres kryzysu. Na przestrzeni lat 1970-1986 12 ewangelickich periodyków, głównie tygodnikowych, zmniejszyło swój nakład o 50 proc. W 1970 rozprowadzono 910 tys. egzemplarzy, a w 1986 — 625 tys. W 1986 r. prasa ewangelicka w Niemczech Zachodnich wydała 3,3 mln DM na reklamę, by zdobyć więcej abonentów.

◆ Liczba katolików w Turcji wynosi 16 tys. (w 1900 r. było ich 300 tys.). Katolików obrządku łacińskiego jest 4 tys. Wielu z nich zachowuje od szeregu pokoleń obywatelstwo krajów ich pochodzenia, np. francuskie lub brytyjskie. Są to tzw. Lewantynicy. Opiekę duszpasterską sprawuje nad nimi 35 księży. Obsługują oni 14 kościołów i wiele kaplic. Kościół łaciński prowadzi szereg liceów z językiem wykładowym niemieckim, francuskim i włoskim, cztery szpitale, trzy domy dla starców i jeden sierociniec. Konwersje na katolicyzm należą do rzadkości (znanych jest aktualnie tylko 10 przypadków). Ormian katolików jest 5 tys. Posiadają oni 12 kościołów. Prowadzą szpital z 100 łózkami i 4 szkoły z j. wykładowym ormiańskim. Duchownych jest 9. Katolików rytu chaldejskiego — 5 tys. Posiadają 8 kościołów i 4 księży. Do rytu rzymskiego należą 3 tys. katolików. Posiadają 3 kościoły i tylko jednego kapłana. Katolicy obecnego rządu bizantyjskiego są na wymarcu. Pozostało ich tylko 100, z tym, że najmłodszy z nich ma lat 60.

Oświadczenie Episkopatu Polski

(Dokończenie z poprzedniego numeru)

Nie jest rzeczą Kościoła wkraczanie w sferę spraw czysto gospodarczych. Natomiast dziedzina ta nie może być wolna od ocen moralnych. Z tego punktu widzenia trzeba także spojrzeć na decyzję rządu o zamknięciu Stoczni Gdańskiej. Stanowi ona akt polityczny, niesprzyjający idei porozumienia. Godzi się tu odwołać do Konstytucji Soboru Watykańskiego II "Gaudium et spes" (68), gdzie m. in. czytamy, że uwzględniając zadania "właścicieli, najemców, dyrektorów, robotników, a równocześnie nie naruszając koniecznej jedności w kierowaniu całością, należy popierać odpowiednio obmyślonymi sposobami, czynny udział wszystkich w pieczy nad przedsiębiorstwem. Ponieważ zaś często nie w samym przedsiębiorstwie, lecz ponad nim w instytucjach wyższego rzędu, rozstrzyga się o sprawach gospodarczych i społecznych, od których zależy przyszły los pracowników i ich dzieci, trzeba żeby już przy ich ustaleniu mieli oni głos, albo sami, albo przez swobodnie obranych przedstawicieli". Decyzja rządu nie uwzględniła takiego sposobu postępowania. Stocznia jest zakładem, w którym od lat walczone o podmiotowość robotników, o podmiotowość społeczeństwa, o solidarność działania w obliczu narastającego kryzysu. Decyzja rządu jest przykładem nieuwzględniania tej podmiotowości. Doprowadziła ona także do wstrzymania rozmów przy "okrągłym stole" i do zablokowania rysującego się porozumienia Polaków w obliczu różnych zagrożeń.

Kościół wzywa władze państwowe, aby reformy ekonomiczne, realizowały równoległe z reformami politycznymi, aby w ten sposób zachęcić świat pracy do udziału w ich realizacji.

70 rocznica odzyskania niepodległości powinna być wezwaniem do jedności wszystkich Polaków. Z tego względu konieczne są dalsze rozmowy i unikanie działań, które utrudniają dialog ze społeczeństwem.

KORONACJA OBRAZU MATKI BOŻEJ W KĘTACH

W niedzielę, 18 września br., kardynał Franciszek Macharski dokonał koronacji obrazu Matki Bożej Pocieszenia w kościele parafialnym w Kętach. Razem z Metropolita Krakowskim Msze św. koncelebrowali: bp Marian Jaworski, administrator apostolski archidiecezji w Lubaczowie, bp Adam Dyczkowski z Wrocławia (pochodzący z Kęt) oraz bp Stanisław Smoleński, bp Albin Małysiak, bp Jan Szkodon, bp Kazimierz Nycz, a także przedstawiciele kapłanów okolicznych dekanatów. W homilii Ks. Kardynał nawiązał do perykopy ewangelicznej. Po homilii miejscowy diakon ks. prałat Ferdynand Bochaczyk odczytał dekret koronacyjny. Misje poprzedzające koronację prowadzili Ojcowie Redemptoryści z Krakowa. W samej uroczystości koronacji wzięło udział ok. 100 kapłanów z różnych dekanatów oraz ok. 10 tys. wiernych.

USMIECH JANA PAWŁA II

Nawet w chorobie

Siostra ze Zgromadzenia "Maria Bambina" opiewała się Janem Pawłem II w czasie Jego pobytu w Szpitalu im. Gemeli. Wspomniała, że Papież był bardzo łatwym pacjentem: Nigdy o nic nie prosił. — Nosił ten sam strój szpitalny, co wszyscy inni pacjenci. — Chociaż łóżko miał rzeczywiście trochę za krótkie, nie narzekał. Do wszystkiego szybko się przystosowywał.

Którógó dnia, kiedy nie chciał wstać z łóżka, siostra powiedziała "Ojciec święty musi wstawać, żeby nabierać sił". On się roześmiał: "No proszę, siostra zgubiła swoją nieśmiałość!"

Kiedy wyszedł z pokoju na korytarz, a nie widząc nikogo, rzekł pogodnie: "No tak poszli sobie wszyscy, a mnie zostawili samego!"

POLONIA ZAGRANICZNA

PORTRETY NA ZAMÓWIENIE

Autorką portretów wielu wybitnych osób ze świata sztuki i polityki jest Polka z Londynu, ab-

solwentka Akademii Sztuk Pięknych w Sopocie — Barbara Kaczmarowska. Dwie jej prace znajdują się w Królewskiej Galerii Portretu, co uchwodzi nad Tamizą za nobilitację. Do najbardziej udanych konterfektów namalowanych przez Kaczmarowską należy podobizna męża premier Mar-

garet Thatcher. Portret ten przypałał do gustu nie tylko Denisowi Thatcher, lecz także córce polityka Thatcher, Carol, która poprosiła Polkę o wykonanie i jej portretu. Z podobną propozycją zwrócił się niedawno do Kaczmarowskiej premier Jamajki, Edward Seaga.

WIA...
Przebywają...
Pekin...
Przewiduje...
Polskie ko...
"Animex"...
Podlaskim i li...
angielskiej na...
do licytacji...
tęgi-arabskie...
mieliszce oczel...
poczęwali się...
o 43 tys. dol...
Kanady, Sz...
medyczna ryw...
pysnymi. Na...
p 8,5 tys...
tys. dolar...
MO...
Z okazji...
bank Polski...
kolejowej o...
st ze srebr...
waty 19,3 gr...
Na awers...
rowe i nor...
łowy Józefa...
półnolem: "7...
st" a pod wi...
zprojektowa...
Czarnielewski,
pamiętniają...

Wiadomości o Polsce

WARSZAWA - PEKIN

Przebywający w listopadzie br. w Warszawie Pekinowie po zwiedzeniu stolicy i zapoznaniu się z działalnością stołecznych zakładów pracy wyrażali chęć zastosowania niektórych polskich doświadczeń w Pekinie. Podpisał z prezydentem Warszawę porozumienie o współpracy na lata 1989-1990.

Przewiduje ono m. in. wymianę zespołów studenckich w celu zbadania możliwości nawiązania współpracy w dziedzinie wymiany towarowej między domami towarowymi obu stolic, wysłanie do Pekinu zespołu medycznego na przeszkolenie w chirurgii i masażu oraz rozmowy w sprawie kooperacji w Warszawie restauracji chińskiej w zasadzie "joint ventures".

Przebywający z wizytą w Polsce mer Pekinu Cheng Xitong bawił też w Krakowie gdzie przeprowadził rozmowę z prezydentem miasta, interesując się głównie rewaloryzacją zabytków, funkcjonowaniem aglomeracji miejskiej oraz życiem mieszkańców podwawelskiego grodu.

KONSKI BIZNES

Polskie konie są nadal w cenie, a handlujący nimi "Animex" robi dobre interesy.

Po wrześniowej aukcji arabów w Janowie Podlaskim i listopadowej aukcji koni czystej krwi angielskiej w warszawskim Szulewcu, wystawionego do licytacji w stadninie w Walewicach 28 koni angielsko-arabskich. Emocje i wyniki przeszły najgłębsze oczekiwania. Gdy bowiem organizatorzy spodziewali się uzyskać za niektóre konie najwyżej 20 tys. dolarów, to ambicje kupujących (m. in. z Kanady, Szwecji, Włoch, RFN i Belgii) i chęć nabicia rywali zaowocowały sumami dwukrotnie wyższymi. Najdrożej został sprzedany ogier "Fart" za 8,5 tys. dolarów. Za 25 koni uzyskano ponad 100 tys. dolarów.

MONETA Z MARSZALKIEM

Z okazji 70-lecia niepodległości Narodowy Bank Polski przygotował emisję monety okolicznościowej o nominalie 50 tys. złotych. Wykonana jest ze srebra próby 750, ma średnicę 35 mm i wagi 19,3 grama.

Na awersie umieszczone zostało godło państwa i nominal, zaś na rewersie — wizerunek Józefa Piłsudskiego oraz napisy — u góry, po bokach: "70 rocznica odzyskania niepodległości" a pod wizerunkiem: "Józef Piłsudski". Monetę zaprojektował artysta plastyk, prof. Bogdan Czumiński, ten sam, który jest autorem medalu upamiętniającego tragedię katyńską.

MAIOR ESTOQUE E MELHOR PREÇO DA PRAÇA ATACADO E VAREJO

ADUBOS BOUTIN LTDA.

Avenida 7 de Setembro, 2.064 — Fone: 248-1833
Caixa Postal, 1.130 — Telegr.: "PROAGRO"
80.000 — CURITIBA — PARANÁ

GOSPODARZ ŁAZIENEK — WARSZAWIAKIEM ROKU

Tytuł Homo Varsoviensis — Warszawiaka Roku 1988 przyznany został Markowi Kwiatkowskiemu — historykowi sztuki, od 28 lat kuratorowi Łazienek Królewskich. Zaszczytne miano otrzymał za całokształt działalności dla miasta.

Konkurs na najpopularniejszego warszawiaka, prowadzony od 10 lat przez tygodnik "Stolica", nawiązuje do przedwojennej nagrody miasta stołecznego Warszawy.

POETYCKA WIEŻA BABEL

Ponad stu poetów polskich a także literatów z różnych krajów europejskich, a nawet z Azji i Afryki, przyjechało do Poznania na XI Międzynarodowy Listopad Poetycki. Na program tego międzynarodowego spotkania ludzi pióra składają się m. in. obrady i dyskusje, lekcje poetyckie w szkołach, turnieje wierszy. Zapowiedziano rozstrzygnięcie konkursów: na najlepszą książkę poetycką roku, przekład poetycki, pracę krytyczną o poezji oraz na tytuł najbardziej zasłużonego tłumacza polskiej poezji na inny język. Przewidziano spektakl poetycki złożony z wierszy znanej, niezwykłej już poetki cygańskiej Papsusy. Do bardziej interesujących punktów programu zaliczyć wypada także referat prof. Mariana Stępnia o poezji Czesława Miłosza.

Nagrodę Poetycką im. Kazimierzy Iłakowiczówny za najlepszy książkowy debiut poetycki roku otrzymał Janusz Drzewucki, za opublikowany przez krakowskie Wydawnictwo Literackie tom "Ulica Reformacka" — wyróżniający się kulturą języka poetyckiego oraz walorami intelektualnymi. Autor ma 30 lat, jest absolwentem polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, mieszka w Toruniu.

POLSKA KRAJEM OGROMNYCH MOŻLIWOŚCI

Z wypowiedzi nowego ministra przemysłu PRL, M. Wieliczka, wynika, że gospodarka polska nie jest zdrowa, objawem czego jest mała liczba przedsiębiorstw. 1.500 zakładów przemysłowych zatrudnia aż 4 mln pracowników. Brak — zdaniem ministra — wielkiej liczby małych przedsiębiorstw, nawet kilkuosobowych.

Nowy rząd chce uczynić to, czego od 40 lat domagało się społeczeństwo. Polska jest krajem ogromnych możliwości i musi je wykorzystać. Popieranie aktywności we wszystkich sektorach sprawi, że będzie większa produkcja, a dzięki temu konkurencja, a także będą lepsze wyroby.

Warunki do tego stworzy m. in. ustawa o podejmowaniu działalności gospodarczej, która powinna urzeczywistniać zasadę, że wszystko co nie jest prawem zakazane, jest dozwolone. Temu powinna służyć również polityka fiskalna, nie jako narzędzie restrykcji, lecz — stymulowania pożądanych zachowań przedsiębiorstw i obywateli.

POLSKA - JAPONIA - UMOWA W SPRAWIE ZADŁUŻENIA

W Ministerstwie Finansów PRL podpisana została umowa w sprawie restrukturyzacji części zadłużenia Polski wobec Japonii.

Zawarte porozumienie dotyczy zobowiązań o łącznej wartości ok. 110 mln dolarów przypadających do spłaty w 1985 r. Uzgodniono, że spłata tych zobowiązań przesunięta zostanie na lata 1991-1995.

W końcowym stadium znajdują się negocjacje nad kolejnym porozumieniem które uregulowałoby sprawę zobowiązań wobec Japonii przypadających do spłaty w latach 1983-1988.

Od początku przyszłego roku — przewiduje się pozostawienie w przedsiębiorstwach pełnej amortyzacji, by stworzyć warunki dla powstrzymania dekapitalizacji i rozwoju. Przygotowywane przepisy o inwestowaniu kapitału zagranicznego w Polsce, również atrakcyjne jak w innych krajach, także będą służyły tym celom.

Jako priorytety przyjęto: rozwój rolnictwa i gospodarki żywnościowej, budownictwa mieszkaniowego oraz ochrony środowiska. I od niego trzeba zacząć, bo tam potrzeba niewielu nakładów by szybko uzyskać efekty.

Aby uźródlić gospodarkę, trzeba nie tylko preferować najlepszych, ale również likwidować najgorsze przedsiębiorstwa. Leży to w interesie wszystkich obywateli i całej gospodarki, chociaż może być sprzeczne z partykularnymi interesami. Do działań ekonomicznych zdaniem ministra — nie można jednak dorabiać politycznej otoczki.

"ARSENAL 88" MA SWĄ KONTYNUACJĘ

Powodzenie prezentacji młodej plastyki polskiej — wielkiej wystawy "Arsenal 88" zachęciło jej organizatorów i uczestników do powołania fundacji noszącej tę samą nazwę. Jej celem, podobnie jak wystawy, jest lansowanie i upowszechnianie różnych dziedzin twórczości artystycznej młodego pokolenia, zarówno w kraju jak i za granicą. Fundacja zamierza współpracować z muzeami, galeriami, szkołami artystycznymi, przyznawać stypendia i nagrody, a także prowadzić działalność informacyjną i dokumentacyjną.

METAMORFOZY ORLA BIAŁEGO

Z okazji 70 rocznicy niepodległości Fundacja Kultury Polskiej i Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego przygotowały ekspozycję "Wizerunki Orła Białego w zbiorach Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego". W Galerii PKZ w Warszawie można oglądać sztandary, medale, odznaczenia, pieczęcie, dokumenty, druki okolicznościowe, grafiki i wiele innych przedmiotów, wśród których na uwagę zasługują najstarsze eksponaty kościuszkowskie — bilety skarbowe z 1794 roku.

Orzeł Biały związany jest z dziejami polskiego narodu od 1295 r. — od czasu, kiedy koronowany król Polski Przemysław II kazał umieścić w polu swojej pieczęci majestatowej wizerunek orła w koronie, a w jej otoku łaciński napis: "Zwrócił sam Najwyższy zwycięskie znaki Polakom". Z biegiem lat plastyczny kształt wizerunków orła uległ przekształceniu — formy gotyckie zastąpił renesansowymi, te z kolei — barokowymi, które później ustąpiły wymogom stylowym klasycyzmu. Jeszcze później o wyglądzie orła zaczęły decydować czynniki pozaestetyczne — poprzez nawiązanie do wbranej epoki historycznej miał on się kojarzyć z określoną wizją Polski.

O MELHOR EM PREÇO E SERVIÇOS

TEM DE TUDO PARA O SEU CARRO

VIDROS-BORRACHAS-ACESSÓRIOS

MATRIZ: R. Nilo Cairo, 52 - Fone: 222-6565 (PBX)
FILIAL 1: R. Cons. Laurindo, 961 - Fone: 224-5374
FILIAL 3: BR 116 Km 105 - Fone: 246-2462

JAN KRAWCZYK

Za Żelazną Kurtyną

41)

11

— Warszawa, do pana.

Znowu Warszawa?

— Dzień dobry, panie Janie! Tu redakcja "Gromady Rolnika Polskiego". Mówi Checko. Jak się panu spalo?

Aha! Czują się nade mną! — myślę kategoriami siostry obywatela z Taubaté. — Ale jakkolwiek bym to nie przyjął i cokolwiek bym nie pomyślał o tym, zawsze miło człowiekowi słyszeć i wiedzieć że ktoś się o niego troszczy, pragnąc mu uprzyjemnić pobyt na ziemi piastowskiej.

Jutro, z polecenia redakcji "Gromady" ma mnie odwiedzić jej korespondent, dziennikarz Marek Bucholski, mieszkający w Gorzowie Wielkopolskim. Poznałem go dwa lata temu podczas pobytu w Santoku, gdzie miałem asystować uroczystościom dożynkowym, które jednak nie odbyły się ze względu na deszcze i powódzie.

(c. d. n.)

Pamiętna niedziela

W sobotę, 12 grudnia 1981 r. było bardzo zimno. W "Regionie" było nieco spokojniej, jutro niedziela. Na teleksach coraz to pojawiały się wiadomości o ruchach ZOMO w okolicach Gdańska i nie tylko tam. Może tym razem należy to wziąć poważnie pod uwagę — zastanawiał się Andrzej. Od miesiąca było już sporo ostrzeżeń, jeszcze wczoraj była jakaś krewna milicjanta, która mówiła, żeby uważać, bo rozdali im bron, co nie jest normalne. Doszła też do zarządu dokładniejsza informacja: "Wszystko przygotowane, rusza na was na telefon z Warszawy, z jednym słowem ELEMENT". Próbował zmobilizować kolegów z prezydium do działania, przynajmniej do zastanowienia się nad tymi informacjami. Nie bardzo znajdował postuch, ciągle było coś ważniejszego do załatwienia.

Z drugiej zaś strony, sam się na tym przylapał, od pewnego czasu zaczął myśleć zupełnie innymi kategoriami. Początkowej nieufności i podejrzliwości co do prawdziwych intencji władzy przeciwstawiona została rutyna dnia codziennego. Rozmowy, klótnie, strajki, od czasu do czasu ustępstwa, z ich strony, lub z naszej.

Zaczął więc mówić o nie używaniu przemocy jako naszym głównym środkiem walki, nie mamy siły równorzędnej ich pistoletom, czy czołgom, itd. Przez parę miesięcy pracy w Regionie Andrzej posiadał już pewne umiejętności przekonywania publiczności, niejednokrotnie trzeba było się niezłe zwiijać, na ogół jednak wychodził z opresji obronną ręką.

Przyszedł w sobotę, 12 grudnia po paru dniach choroby, cóż za przyjemność być tutaj, najchętniej by w ogóle nie wychodził z Regionu, tyle pasjonujących rzeczy do robienia. Anna miała stale do niego pretensje, że zaniedbuje dom i dziecko. "Rewolucja wymaga ofiar" — odpowiadał jej z uśmiechem.

Co znaczą te manewry ZOMO? A w końcu, stale się obnoszą ze swoją siłą... skoro Komisja Krajowa nie reaguje...

— "Ktoś jest na 4 piętrze, w tym pokoju, który należy do GARBOSKÓRU — wpadł do sekretariatu zdyszany Janek.

Region zajmował cztery piętra, pozostałe dwa należały wciąż jeszcze do tego przedsiębiorstwa, które zachowało sobie ten jeden pokój na naszym terenie. Już od dłuższego czasu awanturowali się o oddanie tego "konie trojańskiego".

Janek zauważył, że ktoś tam wszedł i nie wychodzi. Jest sobota, czego oni tam szukają?

Proszę otworzyć! Cisza, słychać szelest, dalej cisza. Łomocze w drzwi, po kwadransie odpowiedzieli, że nie wyjdą, a więc jest ich tam więcej. Andrzej zagroził, że wyważą drzwi, oni nie, siedzą dalej. Zadzwonił do huty. Staszek gotów był przyjechać z ekipą, która pomoże ich wyrzucić. Nagle zdecydowali się, że wychodzą, było ich sześciu, tłumacząc się, że oni tylko chcieli wypić razem. Andrzej poczuł się jednak nieswojo. Dzisiaj dyżur ma Józek, Andrzej kazał się zawiadomić, gdyby coś się działo, dalej nie złożyli mu telefonu, mógł liczyć tylko na Marka, który ewentualnie podskoczy do domu. W domu przy kolacji Mirek dowodzi, że tylko czarny rynek jest w stanie uratować gospodarke, że "oni" spiją na całym froncie. Andrzej słucha jednym uchem, myśli wciąż o tych typach w Regionie, wprawdzie Leszek, który miał poważnie przeciwieć zapewniał go przed chwilą, że na pewno nie uderzą dzisiaj. Niemniej, teraz dopiero sobie tak naprawdę uświado-

mił, że nie mają żadnego planu, co robić gdy bezpieka zacznie zatrzymywać masowo ludzi.

Znowu nie zdobył liny, dzięki której mógłby uciec przez okno. Gdy tylko wyszedł Mirek, położył się spać. Obudziła go Anna.

"Słuchaj, coś dziwnego dzieje się, przerwali film w teletele przed końcem". Gdy to mówiła, nagle, radio zaniemówiło na kilkanaście sekund.

"Ubiierz się i wyjdź z domu" — nalegała Anna. Andrzej zaczął się zastanawiać, może rzeczywiście iść do Regionu, ten cholerny telefon, wystarczyłoby tylko przekreślić. Nie będą się wliczyć po nocy.

Nie usłyszał dzwonka do drzwi, dopiero dotarli do niego huk rozwalonych drzwi, w przedpokoju kłębił się tłum postaci, mundurowi i cywile.

Jest, jest — krzyczeli łapiąc go za ręce. Rozpoznał znanego mu ubeką, no tak jeżeli przyszli po mnie, to znaczy, że się zaczęło. Dajcie mi się ubrać.

Dobrze, tylko bez kawałów odpowiedział "znajomek" pokazując nagan.

Mundurowy zaczął węszyć po mieszkaniu, przyglądając się książkom i butnie rezonując.

"Uspokój się pan, jeszcze nie wiadomo jak to się dla was skończy, to dopiero pierwsza runda" — fuknęła na niego Anna, nie tracąc jak zwykle w takich sytuacjach zimnej krwi.

Andrzej oglądał podany mu papier "Nakaz internowania" litery skakały mu przed oczami, ... osadzić w Zakładzie Karnym w Wisńcu...

Trzeba się ciepło ubrać, Jacek zawsze powtarzał, że to bardzo ważne, sweter, marynarka, kożuch, rękawiczki, czapka. Pochylił się nad łóżeczkiem śpiącego Karolka. Dobrze, że się nie obudził — pomyślał. Przytulił Annę. "Nie wychodź z domu" — powiedział, czując, że będzie się starała uruchomić kogo się da.

Jeszcze chyba nie było pierwszej, kiedy wszedł do beżowego Fiata combi przyciskany ciałami cywili. Spadły pierwsze płatki śniegu. "To już niedziela, 13" — szepnął do siebie.

Bogusław Sonik

Lúpulo importado — Cevada — Tampinhas — Tampadores manuais e mecánicos — Perfumaria profissional — Sementes importadas — 200 charutos por Cz\$ 5 400,00 — Cachibos desde Cz\$ 400,00 — Fumos: Tietê, Mineiro e Amarelino — Sinos variados de cobre — Balanças de precisão — Cortadores de grama e pedras — Cutelaria importada — Brocas desde 1/2 milímetro — Metros importados — Máquinas para corte de cabelos: manuais e elétricas — Serra Tico-tico de importação.

A LIBERTY

Rua Trajano Reis, 78 — Fone: 234-3741

CURITIBA

PARANÁ

IRMÃOS HAUER & CIA. LIMITADA

Rua José Bonifácio, 66 — Fone: 222-7744

FERRAGENS EM GERAL

Bronze, latão, cobre, alumínio em barras, chapas e tubos chapas inox — Ferramentas Gedore, Corneta, Starley, Motores elétricos, colas e adesivos Alba, pregos e arames, cordas de nylon e sisal, lona plástica, tintas e vernizes. máquina, elétricas BOSH, telas, panelas e caldeirões de alumínio (Ilha Hotel).

INDICADOR PROFISSIONAL

DR. LEOPOLDO ANTÔNIO SOKOLOWSKI

DR. OLGIERD ANTONI SOKOLOWSKI

SPRAWY CYWILNE, KRYMINALNE, INWENTARZE, ITD.

Praczą Pres. Getúlio Vargas, 68 — Tel.: 282-0868

São José dos Pinhais — Paraná

EQUIPE ENGENHARIA LTDA.

Eng. Márcia Zelak Agottani

PROJETOS, CONSTRUÇÕES, REFORMAS, ETC.

Rua Emiliano Perнета n.º 10 — 4.º andar — Conjunto 401

Fones: 222-0278 e 233-7464 — Curitiba-PR

Kuchnia polska

DANIE NA OBIAD NOWOROCZNY POLSKI

1,20 kg wieprzowiny bez kości, pół jabłka na osobę, 1 cebula, sól, majeranek, odrobina smalcu.

Mięso umyć, natrzeć solą i obficie majerankiem. Ułożyć w brytfannie. Cebulę pokrajać w piórka i posypać naokoło mięsa. Jabłka przekrajać w poprzek na pół i wydrążyć gniazda nasienne, ułożyć naokoło mięsa. Posypać wszystko wiórkami smalcu, podlać kubkiem wody, szczelnie przykryć i piec w nagrzanym piekarniku 1 godzinie i 20 minut. Wówczas odkryć i piec jeszcze kilka minut na ostrym ogniu aby mięso ładnie się zrumieniło. Podawać na półmisku pokrajane w plastery, obłożone jabłkami. Sos od pieczenia oddzielnie — w sosiere. Do tego ziemniaki. Sałatka z czerwonej kapusty, lub jakaś surówka czy gotowana jarzynka.

Uśmiechnij się...

Kuzyn Jaruzelskiego zadaje pytanie:

— Wujciu powiedz mi jak się czujesz ze zdrowiem i co dobrego u ciebie słychać?

— Słuchaj, kuzynie, tak się w ostatnich czasach czuję jak kartofel... Albo mnie w nadchodzącej jesieni wykopią, albo na wiosnę posadzą.

★

Zauważono w Warszawie, że Wojtus Jaruzelski bardzo posiwiiał. Zmartwiony udał się do najlepszego fryzjera w porade. Właściciel zakładu fryzjerskiego odpowiada na pytanie.

— Siwe włosy trzeba wyrwać?

— Po jednym czy masowo?

— Nie, radzę wyrwać z

Polski.

★

Na konferencji delegatów krajów socjalistycznych w Związku Radzieckim w czasie małej przerwy w obrzędach poszczególne delegacje sięgają do teczek po kłanipki, aby coś przegryźć. Jaruzelski wyjmując bułkę z sałcesonem, a Gorbaczow z kaszanką.

Zdziwiony Gorbaczow pyta się Jaruzelskiego gdzie ty kupiłeś sałceson?

— Towarzyszu głośno tego nie mówię, ale was informuję, że mam znajomego pracownika w Urzędzie celny na lotnisku w Warszawie i ten zawsze mi coś do domu podrzuci.

polska
BIAD
Y POLSKI

przwojny bez
ka na osobe,
majerane,
u.
natrzec sola
ankiem. Uto-
ie. Cebule po-
ka i posypac
Jabka prze-
rzek na pó i
zadza nastenne,
mieso. Posy-
wórkami smal-
bkiem wody,
krý i piec w
ekarniku 1 go-
nut. Wówczas
jeszcze kilka
ym ogniu aby
si zrumienilo.
óómsku pokra-
y, obložone jabl-
pieczenia od
soserce. Do
aki. Salátka z
pusty, lub jakas
y gotowana ja-

huji się...
uzelskiego zadaje
powiedz mi jak
ze zdrowiem i co
niebie slychac?
kuzynie, tak się
czasasak czuje jak
Albo mnie w nad-
esieni wykopiá,
sne posadza.

no w Warszawie,
Jaruzelski bardzo
Zmartwiony udal
epszego fryzjera o
Wlasciciel zakladu
go odpowiada na
wlosy trzeba wy-

erencji delegatow
ocialistycznych w
Radzieckim w cz-
przerwy w obra-
szczególni delegac-
teczek po kanapki
przezyrc. Jaruzel-
uje bulke z salceso-
orbaczow z kaszan-
ny Gorbaczow pyta
lskiego gdzie ty kn-
eson?
Jaruzysz gošno tego
e, ale was informo-
m znajomego pra-
w Urzędzie celny
ku w Warszawie i
e mi cos do domu

Luiz Izidoro Motkoski

A colonização polonesa em Áurea - R.G.S.

Foi sob a liderança marcante do Pe. José Wojnar que Áurea conseguiu sua independência administrativa, tornando-se Município, através do plebiscito realizado em 20-09-87.

Grande é o empenho e o incentivo do Pe. Wojnar no sentido de que sejam ministradas aulas de polonês na localidade, tendo sido inclusive incluídas no Currículo de 2.º Grau.

O Museu de Áurea é uma idéia que vem acaulando e se propõe concretizar num futuro próximo, assim como a formação de um Grupo Folclórico de tradições polonesas.

Relação de religiosos procedentes de Áurea e arredores

- Cônego Estevão Kwiecinski
- Pe. João Pestka
- Pe. José Kuźminski
- Pe. João Modkowski

Irmãs Franciscanas da Sagrada Família

— Ir. Vanda Fabiana Żerek, Ir. Aleixa Szalęga, Ir. Joaquina Samojeden, Ir. Olga Żerek, Ir. Felicidade Modkowski, Ir. Leônia Modkowski, Ir. Cipriana Żerek, Ir. Sebastiana Szalęga, Ir. Felixa Szalęga, Ir. Júlia Preczewska, Ir. Norberta Preczewska, Ir. Alice Modkowski, Ir. Brunona Czarcobay, Ir. Julita Skowronski, Ir. Adelina Mroczkowska, Ir. Romana Zdzierski, Ir. Tereza Samojeden, Ir. Camila Cieślak, Ir. Aparecida Adrin, Ir. Armanda Szturmowski, Ir. Maria Samojeden, Ir. Ambrosia Żurawski, Ir. Otília Nsiczak, Ir. Ludwika Granosik, Ir. Júlia Granosik, Ir. Albertina Żaremska, Ir. Alberta Granosik, Ir. Carmelina Żurawski, Ir. Isa Poplawski, Ir. Genevova Nieradka, Ir. Vanda Pogorecki e Ir. Amália Preczeski.

FONTE — Registro do Colégio Sagrada Família, ba-PR.

Entré as Vicentinas, é procedente de Áurea a Leocádia Siepko, atualmente na Casa Central de Curitiba-PR.

Prestando serviços em outras ordens religiosas, há também Irmãs das famílias Pavlak e Hajduk.

Situação econômica

Região de terras férteis, coberta por densos matheirais, no início da colonização, as famílias, para formar as primeiras lavouras, não tiveram outra alternativa senão proceder à derrubadas e

queimadas. Pinheiros de 20 a 30 metros foram pouco aproveitados, salvo para lascar tábuas e tabuinhas usadas na construção dos primeiros ranchos. Mais tarde começaram a serrar as tábuas manualmente, processo moroso que permitia fazer apenas algumas unidades por dia. Muitas casas de Áurea foram construídas com esse tipo de tábuas, até o aparecimento das primeiras serrarias na região.

Os colonos continuaram no amanho da terra, aumentando as áreas de plantação: milho, trigo, arroz, feijão...

Com os primeiros moinhos coloniais, a vida das donas de casa foi facilitada. Já não havia necessidade de bater os grãos com pilão. Agora, os grãos eram levados em sacos, de carroça ou no lombo de cavalos até o moinho, retornando com excelente farinha de trigo, fubá, arroz descascado e farelo.

Quando o governo começou a subsidiar o trigo e exigir quotas, os pequenos moinhos, não conseguindo atender essas exigências, foram aos poucos sendo desativados, restando deles apenas boas lembranças.

Foram montadas ferrarias para conserto e fabricação de carroças, bem como selarias e outros empreendimentos de prestação de serviços.

Na década de trinta havia uma fábrica de bebidas, pertencente à família Żerek. Ali eram produzidas cervejas branca e preta, de nome "Flor da Serra", além de refrigerantes como gasosas de framboesa, limão e até licores, como "bitter", "fernete" e menta".

Essa fábrica foi vendida e os novos proprietários, por questões pessoais, resolveram encerrar suas atividades.

Hoje, o forte da Economia é a agropecuária, sendo a região compreendida pelos Distritos de Vila Áurea e Centenário, responsável por 70% da arrecadação do Município de Gaurama.

Conforme dados fornecidos pelo IBGE, a produção de soja, milho, feijão, trigo e cevada chegou, em 1987, a 90.000 toneladas no Município, o que demonstra a força produtiva daquelas terras.

Contudo, a produção de erva-mate supera significativamente as demais culturas, embora não existam dados para que se possa quantificar essa produção.

Para dar uma idéia da importância econômica da erva-mate, basta verificar que só em Áurea existem 4 ervateiras, que são indústrias de beneficiamento de erva-mate.

(continua)

SOCIEDADE UNIAO JUVENTUS

DEFINIDOS OS DEMAIS CARGOS DA NOVA DIRETORIA DA UNIAO JUVENTUS

A nova Diretoria da Sociedade União Juventus, sob o comando do presidente reeleito Anísio Oleksy, já definiu os nomes que trabalharão nos diversos Departamentos durante a gestão 89/90, com o propósito de buscar a satisfação dos seus milhares de associados. Os indicados terão seus nomes levados ao Conselho Deliberativo da entidade para a ratificação legal, atendendo o disposto pelos estatutos que regem as ações da União Juventus.

Uma vez divulgada a circular de nomeação, os novos diretores tomam posse no mesmo dia, iniciando o seu trabalho de planificação das atividades para o próximo ano.

A NOVA DIRETORIA

Está assim constituída a nova Diretoria da União Juventus: presidente, Anísio Oleksy; 1.º vice, Acyr Fressato; 2.º vice, Miecislau Surek; tesoureiro, André Luiz da Rocha Barbalho; diretor social, Zildo Costa; diretor administrativo, Albino Eloi Koslowski; diretor de serviços, Jefferson Davis de Paula Júnior; diretor cultural, Bonifácio Solak; diretor de escotismo, Snilton Temporal Gomes; diretor do patrimônio, Acyr Magos Saldanha; diretor geral de esportes, Paul Julius Stanganelli; assessores da presidência — Johnson Sade (jurídico) e Rosaldo Pereira (comunicação social).

Os responsáveis pelas diversas áreas esportivas serão escolhidos pelo departamento geral de esportes nas próximas semanas.

CONSELHO FISCAL

Conforme prescrevem os estatutos da União Juventus, na primeira reunião do Conselho Deliberativo deve haver a escolha dos nomes que integrarão o Conselho Fiscal. E assim foi feito, dia 15 último, com as escolhas recaindo sobre os conselheiros José Rendak (presidente), Erondi Ehlke Mendes e Janus Sérgio Werpachowski (membros).

COMANDO DELIBERATIVO

Já o Conselho Deliberativo teve também seu comando reeleito, para a gestão 89/90. Está assim constituída a mesa dirigente: presidente, Edward Henryk Szewczak; 1.º vice-presidente, José Cadilhe de Oliveira; 2.º vice-presidente, Ugo Erminio Rodacki; 1.º secretário, Paulo Roberto Jaworski; 2.º secretário, José Ney Pundek.

Na oportunidade, houve também as escolhas dos conselheiros para as diversas comissões internas do Conselho Deliberativo (patrimonial, recreações sociais, assistência social, cultural, jurídica e de desportos).

OS NOVOS CONSELHEIROS

Para que os associados tomem conhecimento, nas eleições para novo mandato do Conselho Deliberativo da União Juventus, aconteceu uma renovação de 30 por cento dos nomes. Os membros titulares passaram a ser os seguintes, retirados os seis nomes que foram para a Diretoria executiva e para o Conselho Fiscal: Adão José Laslowski, Albino Eloi Koslowski, Alceu Fressato, Aloisio Surgik, Antonio Domakoski, Antonio Wencelau Glowacki, Ayrton Júlio Hey, Bonifácio Solak, Casemiro Kenski, Edmundo Kurecki, Edward Henryk Szewczak, Florivaldo Tosin, Henryk Kujawa, Ivan Budant, Jefferson Davis de Paula Júnior, José Cadilhe de Oliveira, José Gorski, José Kurecki, José Ney Pundek, Luciano Wisniewski Filho, Lúcio Mickosz, Miecislau Surek, Paulo Cesar Kochanny, Paulo Roberto Jaworski, Radomil Celinski, Romualdo Fucci, Ugo Erminio Rodacki, Vicente Flinik, Mário Vencio Boszczowski, Victor Gardolinski, Cezlau Alexandre Sarnacki, Zdzislaw Pisarski, Gilberto Borges e Elmar Guazise.

Suplentes: Zildo Costa, Euzoni Czeliujnski, Jadwiga Rodacki, Roberto Franczak, Edward Longin Szewczak e José Ricardo Rendak.

Na primeira reunião do ano, quando os nomes de Albino Eloi Koslowski, Bonifácio Solak, Jefferson Davis de Paula Júnior e Zildo Costa passaram para as funções de diretores, haverá a chamada dos suplentes Euzoni Czeliujnski, Jadwiga Rodacki e Roberto Franczak para a condição de titulares no Conselho Deliberativo.

CASA DOS FREIOS COM. IND. LTDA.

O ponto certo que garante a sua segurança e a durabilidade do seu veículo.

- Assistência técnica para todos os sistemas de freios
- Direção hidráulica
- Caixa de câmbio
- Turbinas
- Embreagens
- Variado estoque de peças para veículos, tratores e máquinas.

ADMINISTRAÇÃO GERAL: Rua Antonio Martins de Araújo, 337 - Capanema - Fone 262-6022 (PABX) - Telex 41-5281 - 80210 - Curitiba - PR

DISTRIBUIDOR: AMORTEX / ALVARCO / ATE / SINDIX / FRAS-LE / FRUM / GARRETT / KNORR / SIMETAL / TIPH / VARGA / WABCO / Z. F. DO BRASIL

Central de distribuição e vendas
Rua Antonio Martins de Araújo, 337 - Capanema
Fones 262-6022 (PABX) e 262-6932
Curitiba - PR

Portão
Av. República Argentina, 2751
Fones 262-6022 (PABX) e 242-1214
Curitiba - PR

Baccheri
Av. Erasmo Gasner, 207
Fones 262-6022 (PABX) e 252-2113
Curitiba - PR

Posto de Assistência Técnica para veículos leves e loja
Av. Itaguai, 158
Fones 262-6022 (PABX) e 222-8028
Curitiba - PR

Posto de Assistência Técnica para veículos pesados e loja
Rodovia BR-116, km 3,5
Fones 262-6022 (PABX) e 246-2362
Curitiba - PR

Porta Grossa
Av. Souza Naves, 3180
Fones (0422) 24-7455
Porta Grossa - PR

FELIZ NATAL E VENTUROSO 1989

A equipe de redação do "LUD" — Pe. Jorge, Pe. Lourenço e Dona Danuta — e os funcionários da "Gráfica Vicentina" agradecem aos leitores pela convivência e apoio à boa imprensa em 1988. E desejam que o Natal seja para todos um momento de graças e bênçãos divinas. E que 1989 seja um ano venturoso, cheio de alegrias, prosperidade e paz. Fim de um ano e início de outro é tempo de balanço em nossa vida particular, familiar, profissional e social: as tristezas, os fracassos e as maldades ficam esquecidas; e que fiquem como projeto de vida o progresso, o bem-estar, a auto-realização e a bondade. Por isso, prezado leitor, a você nossos votos de uma renovação total da vida. Assim como a chuva renova a vida no planeta Terra, que a virada de ano seja para você uma injeção de ânimo na confiança e na esperança. Assim se vai longe...

QUEM DEVE MAIS?

Dez países da América Latina devem 389 bilhões de dólares. Confira as cifras (em milhões de dólares):

— Brasil	120.100
— México	107.040
— Argentina	59.600
— Venezuela	25.000
— Chile	20.800
— Peru	19.000
— Colômbia	17.200
— Equador	11.000
— Costa Rica	4.800
— Uruguai	4.500
Total	389.040

LULA DIZ O QUE VAI FAZER

Se eleito presidente da República em novembro de 1989, o deputado federal Luis Inácio Lula da Silva, do PT, pretende "estatizar os bancos, o transporte, a saúde, a educação, o aço, o petróleo e a energia". Outra de suas primeiras providências ao chegar ao Palácio do Planalto: extinguir o Ministério do Trabalho. Lula está absolutamente convencido de que conseguirá a implantação de todas essas medidas sem maiores sobressaltos. Acha que para isso não precisará de apoio, por exemplo, de um forte esquema militar. Afinal, como presidente da República, ele será também o chefe supremo das Forças Armadas — e nessa condição, promete, também, "democratizar o exército".

CARTÃO DE NATAL

O Cartão de Natal — essa mensagem a que todos nós já nos habituamos a receber ou enviar com a maior naturalidade, como parte integrante das próprias festividades natalinas — está comemorando, neste mês de dezembro, 145 anos. E tudo aconteceu por acaso, envolvendo Sr. Henry Cole, primeiro diretor do museu Vitória e Albert, de Londres. Todos os anos, Sr. Henry enviava inúmeras cartas de confraternização para a família e amigos, mas em 1843 ele deixou tudo para última hora, e não tendo tempo para atualizar suas correspondências, resolveu convidar o artista John Calcott Horsley, seu amigo, para fazer um desenho, em formato de cartão-postal, de uma família levantando um brinde na ceia de Natal. O cartão foi impresso com mensagem de felicitações e colocado no Correio. A idéia "pegou". Sir Henry ficou rico, e hoje já existe até cartão de Natal eletrônico, com música e mensagem gravada.

IGREJA INFLUENCIOU ELEIÇÕES-88

O presidente da Conferência Nacional dos Bispos do Brasil (CNBB) Dom Luciano Mendes de Almeida, admitiu que o trabalho de base da Igreja influenciou nos resultados das eleições municipais, e nos resultados do partido correspondem às aspirações populares". Mas o bispo fez questão de afirmar que "a Igreja não está casada com o PT". Ele, pessoalmente, discordou da coligação do partido, com o PC do B e PCB. "Não sou comunista e acho que os métodos violentos não conduzem às mudanças desejadas", afirmou o bispo.

CERIS DÁ O PERFIL DO EPISCOPADO

O mais completo levantamento sobre o episcopado brasileiro foi concluído na 1.ª semana de agosto pelo Centro de Estatísticas Religiosas e Investigações Sociais (Ceris). A pesquisa constatou a presença de 13.220 sacerdotes, dos quais 60% são brasileiros. Entre a legião estrangeira da Igreja Católica, 34% são de nacionalidade italiana, 12% alemã, 11% holandesa e 10% espanhola. No ano em que se comemorou o Centenário da Abolição, o Ceris confirmou que a participação de negros no episcopado brasileiro é francamente minoritária: existem apenas seis bispos e pouco mais de 200 padres de origem negra, isso quando negros e mestiços representam 45% da população do Brasil.

NOSSA DEMOCRACIA PREOCUPA

A preocupação com a situação política brasileira está aumentando em toda a Europa, especialmente na França, onde algumas áreas já começam a articular iniciativas que possam contribuir para reforçar a jovem democracia do País. Esta democracia, acreditam eles, está ameaçada, não só pela crise econômica, mas também pela política social, após acontecimentos como os de Volta Redonda-RJ. Essa preocupação se deve, em parte, ao tom empregado pela imprensa francesa, que tem advertido, freqüentemente, para a rápida deterioração do clima político e social no Brasil. A intervenção de forças do Exército na siderúrgica de Volta Redonda constituiu, para o vespertino *Le Monde*, "um balanço desastroso, um mês após a promulgação da nova Carta, que reconhece o direito de greve aos trabalhadores".

NOVO AVIÃO DE CARGA RUSSO É O MAIOR DO MUNDO

A fábrica Antonov apresentou o novo avião cargueiro gigante, o AN-225, que com um peso total, na decolagem, de 600 toneladas, é o maior do mundo. A agência Tass precisou que o primeiro voo acontecerá em dezembro. O avião está equipado com seis reatores que lhe permitem voar a 800 km/h, transportando 250 toneladas de carga.

MINIVACAS

Em Sierra Madre, localizada a 100 quilômetros da capital mexicana, um fazendeiro "inventou" uma nova raça de minivacas. Medem cerca de 65 centímetros de comprimento e têm uma pequena saliência arredondada nas costas. As minivacas podem interessar, sobretudo, aos criadores de gado do Terceiro Mundo, porque, apesar de pequenas, produzem a mesma quantidade de leite que as suas irmãs mais corulentas e... comem menos.

URUGUAI EXPORTA OURO BRASILEIRO

Sem possuir jazidas, o Uruguai converteu-se em novo e forte exportador de ouro. A imprensa internacional assinala que o país é local de passagem de ouro ingresso como contrabando desde o Brasil. Essa situação é possibilitada por um decreto de 1979, do governo militar, que estabelece que "não será necessária declaração alguma nem trâmite nenhum para entrada ou saída do país dos metais preciosos". O jornal francês "Liberation" indicou que mais de 100 toneladas de ouro que saíram ilegalmente do Brasil, entre 1980 e 1985, foram exportadas desde o Uruguai para os Estados Unidos.

NOVO MOTOR PARA CARROS

Imagine um motor para automóvel, pesando apenas 41 quilos, com 91 cavalos de potência, e um tamanho tal que pode, literalmente, ser carregado embaixo do braço. Pois esse motor já existe e poderá, em breve, substituir os pesados motores que equipam os veículos das mais diferentes marcas. Quem dá a notícia é o Centro Franco-Brasileiro de Documentação Técnica e Científica. O novo motor de dois tempos é mais leve, com alto rendimento, menor consumo de combustível (menos 20%) e menos poluente que os motores de quatro tempos, atuais.

"FAZENDA RENASCER"

É uma instituição dedicada à recuperação de toxicômanos e alcoólatras, baseada na Laborterapia, Psicoterapia e Espiritualidade, sem uso de qualquer tipo de medicamento. Não tem finalidade lucrativa, sendo portanto uma obra assistencial para atendimento a pessoas de qualquer condição sócio-econômica, respeitando o estabelecimento e disponibilidade de vagas para pagantes e não pagantes. Para maiores informações, procure a "Associação Fazenda Renascer", à Rua Espírito Santo, 1169/601, CEP 30160 — Belo Horizonte. Telefones para contato: (031) 222-7325 e (031) 224-2022.

CINTO OBRIGATÓRIO NAS RODOVIAS

A partir de 1.º de janeiro de 1990, novamente será obrigatório o uso do cinto de segurança nas estradas de todo o país, com a presença de autoridades ligadas ao Conselho Nacional de Trânsito, a medida foi aprovada em reunião do dia 14 de setembro, no Ministério da Justiça. Quem não obedecer à determinação pagará uma multa de meio salário mínimo de retenção.

RUSSOS QUEREM REFORMULAR O SISTEMA DE ENSINO

Educadores soviéticos reuniram no Kremlin para discutir planos de reformulação total do sistema escolar do país. A agência de notícias Tass. A agência disse que cinco mil professores, dirigentes do Partido Comunista, cientistas e autoridades governamentais estão debatendo a revisão de todo o sistema educacional soviético. "Muitos problemas exigem soluções sérias, inclusive a elevação da educação pré-escolar, a reformulação das escolas secundárias, a elevação do sistema de educação contínua, a humanização do ensino e a democratização da administração escolar", comentou a Tass.